

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2335/2016
19.01.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Милија Трифуновић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради рехабилитационог обештећења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2469/2016 од 07.09.2016. године, у седници одржаној 19.01.2017. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2469/2016 од 07.09.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П бр. 1118/15 од 29.12.2015. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена Република Србија, Министарство правде, да тужиоцу АА из ... на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова (због неоснованог лишења слободе са тешким принудним радом и трајног губитка грађанске части оца тужиоца, сада пок. ББ), исплати 2.000.000,00 динара, са законском затезном каматом, почев од 29.12.2015. године до исплате, у року од 15 дана. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев за износ од 37.000.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 67.500,00 динара, у року од 15 дана. Ставом четвртим изреке, тужилац је ослобођен плаћања судске таксе.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2469/2016 од 07.09.2016. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 1118/15 од 29.12.2015. године, у ставу првом, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете услед претрпљених душевних болова (због неоснованог лишења слободе са тешким принудним радом и трајног губитка грађанске части оца тужиоца, сада пок. ББ) исплати 2.000.000,00 динара са законском затезном

каматом, почев од 29.12.2015. године до исплате, у року од 15 дана. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1118/15 од 29.12.2015. године у ставу другом изреке. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду П 1118/15 од 29.12.2015. године тако што је обавезан тужилац да туженој исплати на име трошкова парничног поступка 39.000,00 динара, у року од 15 дана. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати 39.000,00 динара, у року од 15 дана.

Против правноснажне другостепене пресуде ревизију је благовремено изјавио тужилац, због погрешне примене материјалног права, што произлази из образложења ревизије.

Испитујући побијану пресуду у смислу 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је оценио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у нижестепеним пресудама, тужилац је син пок. ББ који је рехабилитован решењем Вишег суда у Београду Рех 578/2012 од 22.03.2013. године и утврђено да је ништава од доношења пресуда Већа војног суда команде подручја Београдског бр. 243/45 од 10.05.1945. године, а рехабилитовано лице се сматра неосуђиваним. Из образложења решења произлази да је сада пок. ББ, рођен ... године у ..., осуђен због курирске и обавештајне службе на штету НОП-а, на казну лишења слободе са тешким принудним радом у трајању од 12 година и на трајни губитак части и то пресудом без образложења, без навођења законског основа и поуке о правном леку. Казну је издржавао у Казнено-поправном заводу у Сремској Митровици у периоду од 16.11.1944. године до 24.06.1954. године. Преминуо је 21.04.2010. године у ..., Општина Тужилац је рођен 50 дана након хапшења свог оца, без кога је растао у наредном периоду од 9 година.

Између странака је закључен споразум о рехабилитационом обештећењу 27.02.2015. године, којим се, у члану 1. Република Србија - Министарство правде обавезала да тужиоцу АА исплати 247.575,00 динара на име рехабилитационог обештећења и то на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове које је претрпео због лишења слободе свог оца ББ. Чланом 3. споразума наведено је да АА прихвата износ из члана 1. као рехабилитационо обештећење и одриче се права да по овом основу потражује већи износ. Чланом 4. стране потписнице сагласно констатују да су овим споразумом међусобна права и обавезе по основу рехабилитационог обештећења на име накнаде нематеријалне штете уређена, да је

спорни правни однос између страна закључењем овог споразума регулисан у потпуности. Тужиоцу је износ по споразуму исплаћен по решењу тужене од 20.03.2015. године, о чему је тужилац обавештен дописом од 07.04.2015. године.

Првостепени суд је оценио да је тужбени захтев основан применом члана 7. став 5. и члана 26. став 3. Закона о рехабилитацији и члана 200. Закона о облигационим односима и обавезао тужену да тужиоцу исплати 2.000.000,00 динара, оценом да је тужилац по споразуму делимично обештећен.

Апелациони суд је оценио да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право усвајањем тужбеног захтева, јер није правилно оценио споразум о рехабилитационом обештећењу којим се тужилац одрекао права да по истом основу потражује већи износ од споразумом утврђеног, чиме је по оцени другостепеног суда тужилац остварио право на рехабилитационо обештећење и у парници не може захтевати накнаду нематеријалне штете по том основу, због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев.

Иако је другостепени суд пропустио да се позове на материјално правне прописе и да се изјасни о правној природи споразума закљученог између странака, правилно је одлучио одбијањем тужбеног захтева.

Према члану 27. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ 92/11), који се примењује по члану 30. тог Закона, на основу одлуке суда којом се усваја захтев за рехабилитацију, рехабилитовано лице или лица из члана 26. став 3. и 4. овог Закона (између осталих, деца рехабилитованог лица која су расла без родитељског старања) могу да поднесу захтев за рехабилитационо обештећење (став 1). О захтеву за рехабилитационо обештећење одлучује Комисија за рехабилитационо обештећење (став 2). Ако захтев из става 2. овог члана не буде усвојен или по њему Комисија за рехабилитационо обештећење не донесе одлуку у року од 90 дана од дана подношења захтева, подносилац захтева може код надлежног суда поднети тужбу за накнаду штете. Ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева, тужба се може поднети у погледу остатка захтева (став 3).

Из цитираних одредаба произлази да се, након закључења споразума, може поднети тужба, ако је постигнут споразум само у погледу дела захтева. У овом случају, чланом 3. споразума закљученог између странака је прописано да тужилац АА прихвата износ из члана 1. споразума (247.575,00 динара) као рехабилитационо обештећење и одриче се права да по овом основу потражује већи износ од износа из члана 1. споразума, а чланом 4. је констатовано да је овим споразумом спорни правни однос између страна регулисан у потпуности. Пошто споразум из члана 27. Закона о рехабилитацији има правно дејство вансудског поравнања (чланови 1089-1098. Закона о облигационим односима), у ситуацији када је споразумом констатовано да је спорни однос решен у потпуности, тужбу по истом правном основу је могуће поднети само под условом да је претходно утврђена ништавост

закљученог споразума, у смислу члана 1097. Закона о облигационим односима, а тужилац утврђење ништавости није тражио.

Наводи ревизије којима се истиче да се тужена у споразуму није позвала на законске одредбе, судску праксу, нити је навела критеријуме на основу којих је утврдила висину накнаде нематеријалне штете, тужиоца није упозорила на садржину и последице потписивања споразума, нити му је оставила могућност да изјави правни лек у циљу заштите својих права, немају утицаја на одлучивање. Споразумом је, у члану 3. и 4., децидно предвиђено да се тужилац његовим потписивањем одриче права да по овом основу потражује већи износ и да је спорни правни однос регулисан у потпуности, тако да је тужилац у самом споразуму упозорен о правним последицама његовог потписивања. Тужена не може тужиоцу да остави могућност да изјави правни лек против споразума јер је у питању уговор странака, а тужилац је у могућности да води парницу ради поништаја поравнања, што није учинио.

Без утицаја су наводи ревизије којима се истиче да је тужена сачинила текст споразума без тужиочевог присуства или присуства стручног заступника, да тужиоцу није омогућено учешће у закључењу споразума и да не постоји његова сагласност, воља и пристанак на садржину споразума, због чега ревизија сматра да је тужена извршила само делимично обештећење у погледу висине нематеријалне штете. Околност да је тужена припремила текст споразума, не чини споразум ништавим, а тужилац је вољу изразио слободно када је туженој послао потписани примерак споразума.

Указивање да је тужилац старије животне доби, да је претрпео мождани удар 2012. године, када је стационарно лечен, није од утицаја јер тужилац током поступка није поднео доказе да није имао способност за закључење уговора у смислу члана 1091. Закона о облигационим односима.

Наводи ревизије којима се истиче да је тужилац трпео душевне болове услед недостатка родитељског старања у дугом временском периоду и да исплаћени износ не представља правичну накнаду у смислу члана 200. ЗОО, немају утицаја на одлучивање у ситуацији када је тужилац пристао да исплатом износа који је понудила тужена буде обештећен у целости.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Снежана Андрејевић,с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић